

Mnenje Evropskega odbora regij – Gonilo za podnebno nevtravno gospodarstvo: strategija EU za povezovanje energetskega sistema

(2021/C 300/11)

Poročevalec:	Gunārs ANSINŠ (LV/Renew Europe), član mestnega sveta, Liepāja
Referenčni dokumenti:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Gonilo za podnebno nevtravno gospodarstvo: strategija EU za povezovanje energetskega sistema COM(2020) 299 final Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija EU za izkoriščanje možnosti energije iz obnovljivih virov na morju za podnebno nevtravno prihodnost COM(2020) 741 final Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o strategiji EU za zmanjšanje emisij metana COM(2020) 663 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Zanesljivost oskrbe z električno energijo, medsebojno povezovanje elektroenergetskih sistemov v Evropski uniji in prehod na čisto energijo

1. poudarja, da je v sedanji krizi prišla do izraza potreba po neprekinjeni dobavi energije in električne energije v vseh evropskih regijah, tudi kadar bi lahko prišlo do prekinitve v svetovni dobavni verigi;
2. meni, da se regije v Evropi in celo v posameznih državah močno razlikujejo po energetskih značilnostih v smislu povpraševanja po električni energiji, potenciala proizvodnje in razpoložljive infrastrukture. Zato bi si bilo treba poleg mednarodnih povezav med sistemi dodatno prizadevati za razvoj medregionalne infrastrukture v posameznih državah, zlasti za prenos energije iz obnovljivih virov iz regij z veliko viri. Ta infrastruktura bi morala temeljiti na celoviti evropski viziji, saj prispeva h koheziji evropskega trga z električno energijo;
3. meni, da je pomembno tudi krepiti nadnacionalno sodelovanje s skupnim izvajanjem energetskih projektov in gradnjo čezmejnih povezav za prenos električne energije, da se lahko krije morebitno pomanjkanje ponudbe električne energije v konicah. Pri tem se ne sme prekoračiti minimalne ravni varne zmogljivosti elektrarn na nacionalni ravni;
4. opozarja, da Evropska unija trenutno uvozi 58 % energije, ki jo potrebuje, predvsem v obliki nafte in zemeljskega plina. S prehodom na čisto energijo se bo zmanjšala odvisnost EU od fosilnih goriv in njihovega uvoza. K temu procesu ter k uresničevanju ciljev na področju energije in podnebja bo prispevala strategija za povezovanje energetskega sistema. EU kot celota bo s prehodom na čistejšo energijo skupaj z ukrepi za učinkovito rabo energije porabila manj energije, povečala število lastnih proizvajalcev energije z ukrepi za spodbujanje lastne porabe in ustvarjanje energetskih skupnosti, vse bolj uporabljala lokalne obnovljive vire ter postopoma diverzificirala uvoz energije. S prihranki energije, diverzifikacijo in lokalno proizvodnjo energije bi se povečala odpornost evropskega gospodarstva in zmanjšala odvisnost od tretjih držav;

5. poudarja pomen čistega vodika, predvsem iz obnovljivih virov energije, za nadaljnje povezovanje in razogljčenje energetskega sistema, kot je izpostavljeno v Strategiji EU za povezovanje energetskega sistema. Pri tem poziva k hitremu izvajanju strategije EU za vodik in se sklicuje na svoje mnenje o tej temi; pričakuje, da bodo pozivi v tem mnenju med drugim uresničeni z zakonodajnim svežnjem „Fit for 55“, ki ga je napovedala Evropska komisija, in s prihodnjo revizijo trga plina v EU, ki morata spodbujati tudi sektorsko povezovanje;

6. poudarja, da je pomembno omogočiti in spodbujati raznolike rešitve in kombinacije energetskih sistemov, pri tem pa upoštevati tehnološki razvoj in različne razmere v regijah EU, kar zadeva podnebje, geografijo, infrastrukturo, energetske sisteme itd. Regulativni okvir EU bi moral biti čim bolj tehnološko nevtralen z vidika zmanjšanja emisij in trajnosti ter upoštevati vse obstoječe alternative, zlasti tiste, ki so na voljo na lokalni ravni, poleg tega pa se je pri trajnostnih in varnih rešitvah treba izogibati pretiranemu pravnemu urejanju in večjemu upravnemu bremenu ter se usmeriti v zmanjšanje energijske revščine družin. Proizvodnja energije z uporabo jedrske cepitve ne izpolnjuje merila trajnosti;

7. je zelo zaskrbljen zaradi gradnje plinovoda Severni tok 2, ki ogroža evropsko energetske varnost, povečuje odvisnost EU od Ruske federacije, ne upošteva interesov številnih držav EU in tretjih držav ter bo glede na cilje razogljčenja celotne Unije kmalu postal nepotreben. Podpira stališče Evropskega parlamenta, da je treba izvajanje tega političnega projekta nemudoma ustaviti;

8. opozarja na pet razsežnosti pri uresničevanju energetske unije: povečanje energetske varnosti, krepitev notranjega trga z energijo, povečanje energijske učinkovitosti, zmanjšanje emisij CO₂ (razogljčenje gospodarstva) ter spodbujanje raziskav in inovacij v sektorju energije. Zanesljivost oskrbe z električno energijo mora imeti pri tem prednost, da se zlasti v morebitnih kriznih obdobjih, tudi v energetskih krizah, v vseh regijah zagotovi neprekinjeno delovanje kritične infrastrukture. V zvezi s tem so poleg zadostnih in prožnih proizvodnih zmogljivosti potrebne lokalne zmogljivosti za shranjevanje energije in druge možnosti za prožnost, da se lahko za vsako poseljeno območje, zlasti v manj razvitih in redko poseljenih regijah in regijah z izoliranimi energetskimi sistemi, najdejo rešitve v izrednih razmerah in v primeru prekinitev oskrbe z električno energijo. Hkrati je treba izpostaviti, da je potrebna posodobitev distribucije električne energije. Za resnično povezanost elektroenergetskega sistema je treba vztrajati pri odpravi fizičnih ovir za razvoj stabilne medsebojne elektroenergetske povezanosti vseh regij EU. Sinhrono delovanje več nacionalnih energetskih sistemov prispeva k znatnemu zmanjšanju obratovalnih stroškov in izboljšanju varnosti energetskega sistema, saj se zmanjšajo morebitni negativni učinki lokalnih izpadov na njegovo stabilnost in poenostavi vzdrževanje njegovih bistvenih obratovalnih parametrov, kot je omrežna frekvenca;

9. poudarja, da so zelo pomembne tudi splošna in stroškovna učinkovitost upravljanja elektroenergetskega sistema ter lokalne rešitve za proizvodnjo in shranjevanje energije (stroškovno učinkovite baterije, črpalne hidroelektrarne in druge rešitve) in deljeno samooskrbo;

Posebna vloga lokalnih in regionalnih oblasti

10. opozarja, da je strategija EU za povezovanje energetskega sistema ključna za okrevanje gospodarstva lokalnih in regionalnih skupnosti, zlasti po krizi zaradi COVID-19. Pri prehodu na bolj povezan energetski sistem bi morala biti energijska učinkovitost glavni cilj lokalnih in regionalnih oblasti, pri čemer je treba upoštevati širši kontekst, zlasti zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in manj razvite regije. Z večjo energijsko učinkovitostjo se zmanjšujejo skupne potrebe po naložbah, pa tudi stroški proizvodnje in porabe energije in s tem povezane infrastrukture. Poleg tega se zmanjšujejo s tem povezana raba zemljišč in materialnih virov, onesnaževanje in izguba biotske raznovrstnosti. Povezovanje sistema lahko prispeva k povečanju energijske učinkovitosti lokalnih in regionalnih oblasti, saj bi se razpoložljivi viri uporabili za prehod na učinkovitejšo energetske tehnologije;

11. meni, da bi morale lokalne in regionalne oblasti spodbujati povečanje deleža energije iz obnovljivih virov ter izboljšanje politik in ukrepov, zlasti na področju ogrevanja/hlajenja in prometa. Poleg tega je treba pripraviti jasnejši načrt za varčevanje z energijo, zlasti na področju prometa in stavb;

12. poudarja, da promet predstavlja približno 30 % končne porabe energije v Evropski uniji in je odvisen predvsem od naftnih derivatov ter da je za njegovo razogljičenje potrebna večja elektrifikacija končne porabe, tako za neposredno uporabo v prometu kot za proizvodnjo novih nosilcev energije, ki se uporabljajo kot goriva, pri čemer se ne sme nobene tehnološke rešitve neupravičeno prepovedati. Meni tudi, da je za to treba razviti potrebno energetska infrastrukturo, ki bo znatno prispevala k zmanjšanju energetske odvisnosti od tretjih držav ter povečala energetska varnost Evrope;

13. opozarja, da stavbe porabijo približno 40 % energije Evropske unije, zato lahko sistematičen načrt za znižanje porabe energije in spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije v stavbnem fondu znatno prispeva k zmanjšanju energetske odvisnosti od tretjih držav in s tem poveča energetska varnost v Evropi;

14. opozarja, da je treba naložbe za izboljšanje energijske učinkovitosti stavb podpreti z ustreznimi finančnimi sredstvi, s čimer bi državljane podprli pri teh naložbah, ki prinašajo velike koristi; lokalne oblasti bi morale biti vključene v načrtovanje in upravljanje teh virov;

15. poziva Komisijo, naj v čim večji meri podpre oceno možnosti za prenovo stavb, za katere veljajo omejitve v zvezi z ohranjanjem podeželske krajine ali zgodovinsko gradbeno kulturo, in v njih omogoči uporabo energije iz obnovljivih virov ob spoštovanju ustreznih predpisov; poziva tudi, naj ta vidik postane eden od stebrov novega evropskega Bauhausa;

Razvoj infrastrukture regij z bolj regionalno diferenciranimi razvojnimi potmi

16. meni, da je pri povezovanju energetskega sistema nujno oceniti vpliv teh ukrepov na rast v posameznih regijah in zlasti na uresničevanje ciljev kohezijske politike, ki so določeni v Pogodbi o delovanju Evropske unije. Le tako se lahko dosežeta uravnotežen razvoj in resnična konkurenca na odprtem trgu. Žal to med drugim ovirajo velike razlike v cenah energije za končne odjemalce;

17. meni, da je treba upoštevati dodatna prizadevanja, ki so v najbolj oddaljenih regijah potrebna za premagovanje tehničnih ovir nepovezanih sistemov, brez dostopa do notranjega trga energije in brez vključenih storitev, kar pomeni izjemno velike naložbe v energetska infrastrukturo (rezervna zmogljivost, prenos po omrežju, vključno s podmorskimi kablji med otoki, sistemi za shranjevanje energije, pametna omrežja ter logistika dostopa, prevoza in shranjevanja goriv, ki manj onesnažujejo), ki bodo lahko skupaj zagotavljale zanesljivo in kakovostno oskrbo z energijo ter povezovanje notranjih virov regij, zlasti energije iz nestalnih obnovljivih virov;

18. poudarja, da bi bilo treba ne glede na inovativne rešitve pri povezovanju energetskega sistema v prvi vrsti okrepiti obstoječo osnovno regionalno infrastrukturo, katere prednosti in koristi so se pokazale v praksi. Glede na zelo različne regionalne podnebne in infrastrukturne pogoje bi bilo treba poiskati ustvarjalne in pametne rešitve za pomanjkljivosti obstoječe osnovne regionalne infrastrukture. Zato ne bi bilo na mestu priporočilo, naj se stavbe v vseh regijah v večji meri ogrevajo z električno energijo, saj imajo nekatere države dobro razvito omrežje za daljinsko ogrevanje. V Latviji na primer takšno omrežje pokriva več kot 70 % prebivalstva, količina tako dobavljene energije pa približno ustreza porabi električne energije v državi. Daljinsko ogrevanje lahko prispeva k shranjevanju energije, proizvodnji električne energije in uporabi virov energije, ki jih ni mogoče izkoristiti za stavbe. V ta namen je treba sisteme daljinskega in lokalnega ogrevanja ter toplotna omrežja postopno preusmeriti na obnovljive vire energije;

Stroškovna učinkovitost za državljane in podjetja

19. poudarja, da bi bilo treba pri nadaljnjem razvoju energetskega sistema vedno oceniti, ali podjetjem in državljanom prinaša nižje stroške. Namen načela „energijaska učinkovitost na prvem mestu“ bi moral biti, da se zmanjša vpliv povezanih sistemov oskrbe z energijo na podnebje in njihova raba virov postane učinkovitejša ter da se poveča učinkovitost za končne

odjemalce. Hkrati je treba paziti, da prehod ni v nasprotju z interesi potrošnikov. Prizadevanja za večjo energijsko učinkovitost ne smejo povzročiti višjih cen energije ali drugih stroškov za državljane in podjetja brez ustreznega nadomestila;

20. meni, da je treba cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov uresničiti na način, ki je za vsako državo članico najugodnejši in najučinkovitejši, zlasti ko gre za socialno ranljive skupine njenega prebivalstva. Poleg tega je treba tudi pri prihodnjem prehodu na obnovljive vire energije še vedno spoštovati pravico vsake države članice ter vsake regionalne in lokalne oblasti, da določa svojo mešanico virov energije in splošno strukturo svoje oskrbe z energijo;

21. opozarja, da bi morala Komisija v okviru zakonodaje EU in tudi svojega prihodnjega dela močno prispevati k izboljšanju znanja in informacij javnosti v EU o uporabi tehnologij obnovljivih virov energije ter spodbujati proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Javnost nekaterim tehnologijam obnovljivih virov energije oziroma načinom proizvodnje namreč nasprotuje, to pa skupaj s predpisi, ki niso prilagojeni tehničnemu razvoju, znatno ovira večanje obsega obnovljivih virov energije. Ne zadostuje le ozaveščanje lokalnih skupnosti, temveč jim je pomembno pojasniti, da energija iz obnovljivih virov prinaša praktične koristi prav njim;

22. ugotavlja, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti rešitvam, s katerimi bi lahko odpravili precejšnje razlike v cenah energije (vključno z vsemi povezanimi stroški) za končne odjemalce na notranjem trgu EU. Tudi večjo uporabo obnovljivih virov v energetskega sistema bi bilo treba oceniti z vidika stroškov končnega odjemalca. Na tem področju še zdaleč niso izkoriščene možnosti za razvoj inovativnih in stroškovno učinkovitih rešitev za odjemalce;

Pot k podnebni nevtralnosti do leta 2050

23. opozarja, da je treba upoštevati dodatna prizadevanja regij z izoliranimi elektroenergetskimi sistemi, za katere še niso na voljo inovativne tehnološke rešitve, ki bi omogočile povezavo z drugimi povezanimi omrežji, kot so na primer najbolj oddaljene regije, v katerih je treba preučiti alternativne rešitve, s katerimi bo skupaj mogoče zagotoviti zanesljivo in kakovostno oskrbo z energijo, hkrati pa doseči podnebno nevtralnost;

24. meni, da je mogoče ničelno stopnjo emisij toplogrednih plinov oziroma podnebno nevtralnost do leta 2050 doseči le, če se bodo prizadevanja za prihranek energije, večjo energijsko učinkovitost ter uporabo obnovljivih virov energije in odpadne toplote prepletala. Da bo mogoče zmanjšati emisije toplogrednih plinov v vseh sektorjih, bo poleg izboljšanja energijske učinkovitosti in spodbujanja uporabe obnovljivih virov energije potrebna tudi okrepitev povezave z osnovno infrastrukturo;

25. opozarja, da je pri doseganju cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050 v Evropi kot celoti manj pomembno, za koliko se bo v posamezni regiji zvišal odstotek obstoječega deleža zelene energije v skupni porabi energije. Pomembnejši so konkretni načrti, kako bo posamezna regija dosegla skupno dogovorjeni cilj v EU, tj. skupen delež zelene energije v porabi energije posamezne regije. Glede na že doseženo⁽¹⁾ je jasno, da bodo za povezovanje energetskega sistema v različnih državah članicah in regijah potrebna zelo različna prizadevanja. Nekatere regije si bodo morale prizadevati za povečanje deleža zelene energije v porabi energije, druge bodo morale sprejeti potrebne ukrepe za izboljšanje energijske učinkovitosti, tretje pa izboljšati osnovno infrastrukturo. Zato je regionalni pristop k izvajanju strategije EU za povezovanje energetskega sistema na kraju samem podlaga za dinamično podnebno nevtralno gospodarstvo;

Obeti za tehnologije za energijo iz obnovljivih virov na morju

26. pozdravlja realistično strategijo EU za izkoriščanje možnosti energije iz obnovljivih virov na morju za podnebno nevtralno prihodnost; poudarja, da bo potrebno konkretno načrtovanje, da bo mogoče povečati zmogljivosti iz obnovljivih virov, med drugim vetrnih elektrarn na morju. Za doseg podnebnih ciljev za leti 2030 in 2040 je treba pravočasno uvesti

⁽¹⁾ Eurostat, *Share of renewable energy in the EU up to 19,7 % in 2019* (Delež obnovljivih virov energije v EU narasel na 19,7 % leta 2019), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20201218-1>.

uveljavljene in stroškovno učinkovite obnovljive vire, kot sta energija vetra na kopnem in sončna energija. Države članice bodo lahko cilj ničelnega onesnaževanja in podnebno nevtralnost do leta 2050 dosegle le s povečanjem obsega energije iz obnovljivih virov. To je pomembno med drugim za proizvodnjo vodika iz obnovljivih virov energije in s tem za razogljičenje sektorjev, v katerih je emisije težko zmanjšati;

27. se strinja, da bi bilo treba ciljno podpreti nove tehnologije za energijo iz obnovljivih virov (npr. vodno, geotermično in sočno energijo, energijo plimovanja in valovanja, plavajoče vetrne in sončne elektrarne ter proizvodnjo vodika na morju). S tem naj bi ustrezne tehnološke rešitve prispevale tudi k uskladitvi gospodarskih in okoljskih ciljev EU. Poudarja, da je pri tem potreben jasen načrt, da bo mogoče v prihodnosti dodatno širiti omrežja in naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, kot so priobalna omrežja in vetrne elektrarne na morju z neposrednim priključkom na čezmejne povezave. Proizvodnja energije iz obnovljivih virov na morju bi v povezavi s čezmejnimi prenosom energije omogočila znatno zmanjšanje stroškov in uporabe pomorskega prostora. Pri tem pa ne sme priti do omejevanja ribištva in ladijskega prometa;

28. poziva, naj bodo z biotsko raznovrstnostjo povezane zahteve glede uporabe obnovljivih virov energije na morju jasne in praktične. Cilja zelene energije in biotske raznovrstnosti si ne smeta nasprotovati, temveč je treba najti konkretne načine za njuno uresničevanje. Tako bo mogoče hitreje izkoristiti potencial energije na morju in zagotoviti konkretno pomorsko prostorsko načrtovanje, ki ne bo le skladno z zahtevami naravne raznolikosti in bo manj posegalo v morsko življenje, temveč bo upoštevalo tudi željo državljanov po ohranjanju morske krajine, rastoč potencial ekološkega turizma in zahteve v zvezi s privlačnostjo naravnega okolja;

29. opozarja na potencial otokov in najbolj oddaljenih regij na področju razvoja energije iz obnovljivih virov na morju, ki bi lahko imela bistveno vlogo pri njihovem prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo ter tudi koristila industriji, gospodarstvu in družbi v vsej EU;

30. opozarja, da lahko uporaba energije, pridobljene na morju, pripomore k ustvarjanju delovnih mest ali prekvalificiranju večjega števila delavcev. Vendar se pri tem ne sme omejiti sedanjih oblik dela in z njimi povezanih možnosti. Nujno je poskrbeti za prekvalificiranje delavcev, pri čemer mora biti usposabljanje v skladu s posebnimi potrebami panoge pridobivanja energije iz obnovljivih virov na morju;

31. poziva, da se v strategiji EU za energijo iz obnovljivih virov na morju predvidi posebna vloga pristanišč, ki jih je treba posodobiti, da bodo lahko izkoristila nove poslovne možnosti, kot so postavljanje, izdelava in vzdrževanje elektrarn za proizvodnjo energije na morju;

32. pozdravlja stališče Komisije, da je za uresničitev širitve, ki jo predlaga v strategiji EU za energijo iz obnovljivih virov na morju, potrebno sodelovanje vseh vpletenih, tj. držav članic, lokalnih in regionalnih oblasti, državljanov EU, socialnih partnerjev in NVO. Za trajni in vse večji napredek na področju energije iz obnovljivih virov na morju sta potrebni pravna varnost in jasnost, saj so tovrstne naložbe na splošno zelo kapitalsko intenzivne, še posebej v začetni fazi projektov;

Strategija EU za zmanjšanje emisij metana – nove priložnosti

33. ugotavlja, da po podatkih iz strategije EU za zmanjšanje emisij metana Evropska unija povzroči le 5 % svetovnih emisij metana. Glede na to bi še tako ambiciozni načrti EU za zmanjšanje emisij metana le neznatno vplivali na zmanjšanje svetovnih emisij toplogrednih plinov. Uvoz na notranji trg naj se dovoli le iz držav (oziroma njihovih delov), ki imajo enake standarde za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov kot EU. Le tako podnebni cilji, ki jih je določila EU, ne bodo škodovali svetovni konkurenčnosti EU in njenih podjetij;

34. meni, da je treba puščanje metana prej zaznati, in to tako s pomočjo programa Copernicus kot drugih instrumentov, kadar Copernicus ne zagotovi dovolj podatkov. Najpomembneje je natančno ugotoviti, kje v tretjih državah se sproščajo velike količine metana. Te informacije je treba objaviti, da se lahko državljani EU informirano odločajo o tem, ali želijo kupovati blago, proizvedeno v takšnih krajih. Po podatkih poročila Mednarodne agencije za energijo *World Energy Outlook*

2018 sproščajo naftni in plinski objekti po vsem svetu zelo različne količine metana. Na tem področju je torej pomemben potencial za zmanjšanje emisij metana. Zato OR poziva k preprečevanju uhajanja metana vzdolž proizvodnih in prometnih verig ter verig uporabe v EU, pa tudi k preprečevanju uvoza fosilnih goriv, pri katerih je med pridobivanjem, predelavo in prevozom prišlo do uhajanja metana;

35. opozarja, da se po podatkih strategije EU za zmanjšanje emisij metana okoli 41 % svetovnih emisij metana sprošča iz naravnih (biogenih) virov, kot so mokrišča in gozdni požari. Preprečevanje in učinkovito gašenje gozdnih požarov v EU je treba umestiti med nujne cilje. Gozdni požari namreč ne vplivajo le na globalno segrevanje, temveč lahko hudo škodijo tudi naravi, ljudem in podjetjem v Evropi. OR poziva tudi k razmisleku o tem, kako bi lahko EU učinkoviteje prispevala h gašenju in preprečevanju gozdnih požarov v tretjih državah, v katerih vsako leto zgorijo ogromne gozdne površine;

36. hkrati poziva, da je treba preprečiti, da bi cilji zmanjšanja emisij metana škodili zbliževanju evropskih regij in povečali socialno-ekonomske razlike med njimi;

37. poziva, naj se v skupno kmetijsko politiko vključijo učinkoviti ukrepi za zmanjšanje emisij metana v kmetijstvu. K temu lahko veliko prispevajo nove okoljske sheme, tako sistemi z nizkim vložkom, kot je paša, kot tudi ukrepi za zaščito tal;

38. opozarja, da je treba pri razvoju in izkoriščanju tehnologij bolj upoštevati evropske proizvajalce, da ne bodo cilji zmanjšanja emisij metana povzročili še več stroškov državljanom in podjetjem, zlasti poljedelcem in živinorejcem. Hkrati je treba zagotoviti, da zmanjševanje emisij metana iz kmetijskih in živinorejskih dejavnosti ne bo podražilo živil;

Sklepi

39. poudarja, da je poleg uporabe novih možnosti pridobivanja energije iz obnovljivih virov še naprej pomembno zagotoviti širitev predvsem evropskega omrežja in povezavo vsake regije s skupno evropsko energetske mrežo. Tako se bodo lahko bolje medsebojno dopolnjevali obnovljivi viri, ki se nahajajo na različnih krajih. Poleg tega so nujni minimalni standardi varne oskrbe z električno energije in ohranjanja stabilnosti omrežja;

40. opozarja, kako pomembno je upoštevati obstoječe regionalne razlike, pri tem pa zlasti upoštevati podeželska in redko poseljena območja, in podpreti stroškovno učinkovite rešitve, s čimer se evropskim državljanom in podjetjem, še posebej ranljivim skupinam, znižajo stroški energije; pri tem si je treba prizadevati, da se morebitna energetska revščina najbolj ranljivih skupin še dodatno ne poslabša;

41. ugotavlja, da pandemija COVID-19 dodatno izpostavlja potrebo po energetskem prehodu, ki pripomore k bolj trajnostni družbi in gospodarstvu ter zagotavlja, da je vsaka evropska regija zmožna opravljati temeljne storitve v času kriz. Prehod mora biti pravičen, postopen in trajen, saj bi kratkoročne, netrajnostne rešitve povzročile več škode kot koristi;

42. poudarja, da je treba lokalne in regionalne oblasti na bolj sistematičen način vključevati v sprejemanje odločitev v zvezi z energetskim prehodom. Treba je poskrbeti, da bodo ustrezne lokalne in regionalne oblasti vključene v pripravo nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, morebiti prek dialoga na več ravneh, namenjenega podnebni in energetski politiki. OR ponovno poziva države članice in Komisijo, naj vzpostavijo stalno platformo za dialog na več ravneh v zvezi z energetskimi vprašanji. Tako bi lahko spodbujali aktivno udeležbo lokalnih in regionalnih oblasti, organizacij civilne družbe, gospodarstva in drugih deležnikov pri snovanju energetskega prehoda. Poudarja, da so bili z Direktivo (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov postavljeni zelo dobri temelji za skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov. Države članice naj to direktivo izvajajo, da bi povečale sodelovanje v energetskih skupnostih državljanov;

⁽²⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

43. opozarja, da je treba pri oblikovanju in izvajanju politike sodelovati z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter poskrbeti za ustrezno obveščanje in ozaveščanje državljanov in podjetij, saj bo le tako mogoče uresničiti nove cilje. To je osnova za trajnostno oblikovanje naše prihodnosti;

44. poudarja, da je glede na pomen udeležbe državljanov uspešno izvajanje strategije EU za povezovanje energetskega sistema nemogoče brez pobud, ki spodbujajo pretok informacij od spodaj navzgor, izmenjavo informacij in izobraževanje na lokalni ravni. OR ugotavlja, da ustrezna vključenost deležnikov ne le spodbuja podporo javnosti za politične ukrepe, temveč tudi olajša celovito in pregledno ocenjevanje doseženega napredka.

V Bruslju, 7. maja 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS
